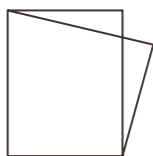

Leif Tøfting Kongsgaard og Birgit Raundahl Koldsø:

Multiteoretisk praksis i arbejdet med børn og unge

Samfundslitteratur, 2024, 418 sider

Anmeldt af Anne Marie Villumsen, seniorforsker, VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Indhold i og formålet med *Multiteoretisk praksis i arbejdet med børn og unge*

Bogen *Multiteoretisk praksis i arbejdet med børn og unge* er en omfattende bog på 418 sider rettet primært mod fagprofessionelle, ledere, konsulenter og studerende, der arbejder med børn og unge i udsatte positioner. Bogens ærinde er at anviser en vej for multiteoretisk fagprofessionel praksis. Børn og unge er unikke, og der eksisterer ikke enkle lineære årsag-virknings-forståelser i udsathed, hvorfor arbejdet med at hjælpe børn og unge må modsvares af helhedsorienterede og integrerede metoder – frem for enkle og standardiserede metoder. Argumentet er, at velfærdsprofessionerne løbende bør kvalificeres til at håndtere den uforudsigelige og komplekse praksis, som er i arbejdet med

børn og unge i udsatte positioner, og at en multiteoretisk tilgang er en mulig vej hertil. En del af at være i dette felt er også et metodeansvar indlejret i en etisk forpligtigelse, hvilket vil sige, at den fagprofessionelle skal kunne reflektere over og formulere overvejelser over egen praksis og alternative handlemuligheder.

Bogen præsenteres i fire dele. Der er løbende fokus på korte præcise præsentationer af forskellige tilgange eller blikke, der kobles med cases, således at den præsenterede viden løbende omsættes. De præsenterede metoder og tilgange har primært socialkonstruktionismen og pragmatismen som videnskabsteoretisk ophav. Det er ikke bogens ærinde at forholde sig til hverken strukturelle eller organisatoriske

Leif Tøfting Kongsgaard og Birgit Raundahl Koldsø: Multiteoretisk praksis i arbejdet med børn og unge

aspekter. Bogen fungerer både som opslagsværk, hvor man som læser kan udvælge bestemte kapitler, og den kan med fordel læses i sin helhed. Del 1 præsenterer rammen. Det vil sige, at her sættes scenen til, hvordan børn og unge forstås i en kontekst og med et fokus på inddragelse af børn og unge i det fagprofessionelle arbejde. Del 2 gennemgår syv centrale tilgange, hvor der løbende er såvel et analytisk som et metodisk spor, som fremhæver, hvad den enkelte tilgang bevirker, at man som fagprofessionel får øje på, og hvordan man så kan omsætte dette i sin praksis. Del 3 præsenterer forskellige modeller eller metoder, som er tænkt som en række handleværktøjer til den fagprofessionelle. Endelig er der en opsamling i del 4.

Originalitet, kvalitet og relevans

Der er flere væsentlige styrker at fremhæve ved bogen. For det første ses der i bogens del 2 og 3 fine og velunderbyggede præsentationer af de udvalgte tilgange. Dette er i sig selv en præstation, da det alle er tilgange eller metoder, som hver især og i egen ret er relativt omfattende. Samtidigt går de enkelte kapitler også på tværs og laver analysen for læseren af forskelle inden for den enkelte tilgang. Det kan fx ses i kapitel 5 (tabel 5.9), hvor der præsenteres et fint overblik over forskellene i anerkendelse, alt efter om man ser det som 'anerkendelse af det unikke individ', 'anerkendelse som grundindstilling' eller anerkendelse som 'værdisættende og anerkendende undersøgelser'.

Der ligger meget arbejde bag en bog som denne. Det at gøre mange forskellige tilgange og metoder lettilgængelige

og sprogligt og formidlingsmæssigt er i sig selv en bedrift. Som studerende er det en meget let tilgængelig bog, som giver en et godt udgangspunkt for at udvælge tilgange at dykke mere detaljeret ned i. I den opsamlende del 4 i bogen ses fx på side 358 en samlende tabel (19.1), hvor alle tilgange og metoder sættes op skematisk. Dette giver et hurtigt overblik over væsentlige elementer, som fx hvad den enkelte tilgang giver den fagprofessionelle mulighed for at få øje på, eller hvad tilgangen er særligt god til. En tabel, jeg tror, mange studerende drømmer om på alle felter.

Der er i og for sig ikke rent indholds-mæssigt noget nyt i bogen forstået på den måde, at de præsenterede tilgange og metoder alle er velkendte. Det nye er dog, at de i denne bog er samlet i et let tilgængeligt format og med fokus på omsætning. Bogens ærinde er på den måde sympatisk, og jeg kan let se for mig, at mange både praktikere og studerende vil finde den nyttig.

Andre blikke på bogen

Alle valg, der træffes, når man skriver så omfattende en bog som denne, bevirker også nogle fravalg eller ting, man måske som forfatter ikke har så meget øje for. Nogle af de ting vil jeg fremhæve her. For det første kan man bemærke, at valget af tilgange, og hvordan de indplaceres videnskabsteoretisk, altid kan diskuteres. Det vil jeg ikke gå ind i her, da det ikke er tid og sted for det, men jeg vil gerne pege på sammensætningen, som jeg finder lidt pudsigt. De fleste af de tilgange, der præsenteres i bogen, er helt tydeligt socialkonstruktionistiske i deres ophav, men de blandes så med kognitive

og eksistentielle tilgange også, som jeg går ud fra, forfatterne har kategoriseret som mere pragmatiske i ophav. Her kunne jeg godt have ønsket en lidt tydeligere rammesætning af, hvorfor det lige er de to tilgange, som fremhæves i bogen og med hvilket formål set i forhold til de meget "klassiske" socialkonstruktionistiske tilgange. I forlængelse heraf er det ikke altid helt tydeligt, hvilke redskaber eller metoder der knytter sig specifikt til de konkrete tilgange – og det er lidt ærgerligt, da det godt kan forvirre læseren – og måske særligt den læser, som ikke har det forkromede overblik over tilgange, metoder og deres videnskabsteoretiske ophav. Sidstnævnte er måske min primære anke ved måden, bogen er formidlet på, idet den her 'risikerer', at en given studerende eller fagprofessionel agerer i praksis med børn og unge på et måske misforstået grundlag. Forfatterne skriver følgende på side 353: "*Hun [den fagprofessionelle] er ikke optaget af at 'forstå det hele', men af at undersøge, hvad et perspektiv kan bibringe en konkret situation. Næste skridt er at omsætte handlemulighederne til praksis*". Her vil min påstand være, at når man fremstiller tilgange og metoder uden en helt tydelig videnskabsteoretisk afsender på hver enkelt tilgang, så er der risiko for, at den fagprofessionelle tager et sæt briller på, som man slet ikke kan bruge til at se på det, den fagprofessionelle kigger på eller efter.

For det andet savner jeg nogle få kritiske vinkler på de enkelte tilgange. Det kunne i øvrigt fint være koblet til begrænsninger i det videnskabsteoretiske ståsted eller ophav for hver metode. Jeg er med på, at det er et helt bevidst valg fra forfat-

ternes side ikke at være kritiske. Men når ønsket med bogen er at understøtte, at den fagprofessionelle insisterer *“på at kende forskellene mellem dem [teorier og metoder], for ellers mister hun muligheden for at ‘aftvinge’ tilgangene nye og forskellige indsigter”* (s. 353-354), så er og bliver det at kunne indtage et kritisk blik på tilgangen og dens ophav – med forfatterens hjælp – også et afgørende element. Og den refleksivitet kunne jeg godt ønske, at bogen havde hjulpet læseren med.

Endelig og for det tredje så rejser denne bog ikke eksplicit men mere implicit og ved sin blotte eksistens det gode

spørgsmål om, hvorvidt man som fagprofessionel – ofte med en 3,5-årig professionsuddannelse – er i stand til (og har tid til) at lave en kritisk velovervejet sammensætning af tilgange og metoder til hvert barn og familie. Også al den stund, at mange af tilgangene kommer fra terapeutiske sammenhænge, som mange fagprofessionelle ikke har forudsætninger i deres grunduddannelser til at varetage eller til at omsætte til en anden ikke-terapeutisk praksis som fx en myndighedsrolle. Forfatterne har et virkeligt sympatisk ærinde med bogen. De skriver følgende i det opsamlende kapitel: *“At kunne dette kræver, at den fagprofessionelle kan se forskel på de*

valgte teoretiske og metodiske tilgange, og at hun kan omsætte tilgangene til forskellige veje at gå. Hun må besinde sig på en vis loyalitet over for den valgte tilgang for at ‘aftvinge’ den så mange nye indsigter som muligt i den konkrete praksiskontekst” (s. 353). Jeg kan her godt blive i tvivl om, hvorvidt bogen reelt kan komme til at understøtte dette, eller om man mere skal tænke bogens ærinde om den multiteoretiske fagprofessionelle som en fantastisk vision for fagprofessionelt arbejde med børn og unge i udsatte situationer. Altså noget, vi alle må stræbe efter hele tiden ...